

Nezavezujoče smernice za frizerski sektor

Junij 2021

EVROPSKA KOMISIJA

Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje
Direktorat za delovne pogoje in socialni dialog
Enota za zdravje in varnost pri delu
Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu
Evropska komisija
B-1049 Bruselj

E-naslov: EMPL-C2-UNIT@ec.europa.eu

Nezavezujoče smernice za frizerski sektor

Rokopis dokončan junija 2021.

Ta dokument je bil pripravljen za Evropsko komisijo, vendar izraža le mnenja avtorjev, Komisija pa ne prevzema odgovornosti za morebitno uporabo te publikacije. Več informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu (<http://www.europa.eu>).

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2022

© Evropska unija, 2022

Politika o ponovni uporabi dokumentov Evropske komisije se izvaja na podlagi Sklepa Komisije 2011/833/EU z dne 12. decembra 2011 o ponovni uporabi dokumentov Komisije (UL L 330, 14.12.2011, str. 39). Če ni drugače navedeno, je ponovna uporaba tega dokumenta dovoljena na podlagi licence Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To pomeni, da je ponovna uporaba dovoljena, če je ustrezno naveden vir in so označene morebitne spremembe.

Za vsakršno uporabo ali reprodukcijo elementov, ki niso v lasti Evropske unije, bo morda treba za dovoljenje zaprositi neposredno zadevne imetnike pravic.

SL PDF

ISBN, 978-92-76-42371-3.

doi: 10.2767/889152

KE-01-21-346-SL-N

Kazalo

Uvodne pripombe	6
1. Splošna ocena tveganja	7
1.1. Pravna obveznost: Okvirna direktiva 89/391/EGS	7
1.2. Tveganja in posledice	7
1.3. Ocena tveganja: orodje za opredelitev obvladovanja tveganja.....	8
2. Posebnosti poklicne varnosti in zdravja v frizerskem sektorju	12
2.1. Delovno mesto.....	12
2.2. Usposabljanje in izobraževanje	13
2.3. Kostno-mišična obolenja.....	13
2.3.1. Zasnova delovnega mesta in ustrezna oprema.....	14
2.4. Kožna obolenja	15
2.4.1. Preventivni in zaščitni ukrepi.....	15
2.5. Dihalne težave.....	17
2.6. Tinitus, poškodba sluha ter utrujenost zaradi hrupa na delovnem mestu	18
Seznam koristnih povezav	19

Uvodne pripombe

Priprava nezavezujočih smernic za frizerski sektor je del skupno dogovorjenih dejavnosti v podporo avtonomnemu izvajanju Evropskega okvirnega sporazuma o varovanju zdravja in varnosti pri delu v frizerskem sektorju.

Ta osnutek je pripravil Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje v skladu s sklepi razprav na sestankih, ki so potekali s socialnimi partnerji 26. marca 2019, 5. decembra 2019, 15. septembra 2020, 2. decembra 2020 in 29. marca 2021.

V ta osnutek brošure so vključeni vsi po mnenju socialnih partnerjev pomembni elementi. Da pa bi bila brošura kratka in enostavna, niso vsi elementi podrobno obdelani.

Sklenjeno je bilo, da naj bo ta publikacija namenjena nacionalnim upravam (vključno z nacionalnimi inšpektorati za delo), ki bi jo morali nato ustrezno prilagoditi, da bi lahko učinkovito dosegla posamezne frizerje v njihovi državi ⁽¹⁾.

Vsebina je tesno povezana z referenčnimi dokumenti, ki so jih zagotovili socialni partnerji.

Ni dvoma, da so zdravje in varnost pri delu ter zlasti zlato pravilo zdravja in varnosti pri delu, tj. splošna načela preprečevanja, postali pomembnejši kot kadar koli prej. Zato so bile v ta dokument poleg dogovorjene vsebine vključene nekatere informacije o smernicah, v katerih so obravnavani izzivi na delovnem mestu ob pandemiji COVID-19.

⁽¹⁾ Te smernice bi lahko bile koristne za druge organizacije, institucije, delovne skupine in odbore na ravni Evropske unije in nacionalni ravni.

1. Splošna ocena tveganja

1.1. Pravna obveznost: Okvirna direktiva 89/391/EGS

Direktiva Sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvedbi ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu ⁽²⁾ (okvirna direktiva) nalaga delodajalcem (tudi tistim v sektorju frizerstva) različne obveznosti. V skladu s členom 5 mora delodajalec v vseh pogledih zagotoviti varnost in zdravje delavcev v zvezi z delom. V povezavi s tem člen 6 določa, da delodajalec v okviru svojih odgovornosti sprejme ukrepe, potrebne za zagotovitev varnosti in zaščito zdravja delavcev, vključno s preprečevanjem poklicnih tveganj, zagotavljanjem obveščanja in usposabljanja ter zagotavljanjem potrebne organizacije in sredstev.

Kot na vseh delovnih mestih je tudi v frizerskih salonih zelo pomembno uporabiti splošna načela preprečevanja. Ta načela zajemajo nekatera pravila, kot so preprečevanje tveganj, obvladovanje tveganj pri viru in ocena tveganj, ki jih ni mogoče preprečiti. V skladu s temi načeli delodajalec izvede oceno tveganja, v kateri se upošteva narava dejavnosti podjetja.

Drugo zelo pomembno načelo na področju zdravja in varnosti pri delu je načelo nadomestitve, ki v tem okviru pomeni dajanje prednosti tistim kozmetičnim izdelkom ⁽³⁾, ki ponujajo najvišjo raven varstva zdravja in varnosti delavcev. Če nadomestitev ni mogoča, delodajalec uporablja kozmetične izdelke, ki zagotavljajo najnižjo raven izpostavljenosti (aplikatorji z dvema razdelkoma, paste, granulati itn.).

Treba pa je poudariti, da so v zgornjih odstavkih pojasnjene minimalne zahteve, kot jih določajo okvirna direktiva in druge ustrezne direktive, države članice pa jih lahko ohranijo ali uporabijo strožje zahteve. Drugače povedano, države članice lahko same odločijo, katere posebne rešitve so najprimernejše za njihove okoliščine, pod pogojem da so izpolnjene minimalne zahteve na ravni Evropske unije. Zato se uporabnikom teh smernic v državah članicah svetuje, naj najprej preverijo nacionalne določbe, s katerimi se v njihovih nacionalnih pravnih sistemih izvajajo okvirna direktiva in druge ustrezne direktive.

1.2. Tveganja in posledice

Frizerji so na delovnem mestu izpostavljeni **različnim vrstam tveganj**, ki lahko povzročijo bolečine in bolezni ter nesreče.

Večina frizerjev je žensk (pogosto v rodni dobi). Delovni pogoji nosečih delavk morajo biti skladni z zakonodajo EU, zlasti **Direktivo 92/85/EGS** ⁽⁴⁾, nacionalno zakonodajo in kolektivnimi delovnimi pogodbami. Na ravni EU morajo delodajalci pri načrtovanju in organizaciji delovnih dejavnosti (člen 4(1) in člen 5) upoštevati posebne zahteve za zdravje in varnost nosečih delavk ter delavk, ki so pred kratkim rodile ali dojijo. Ob upoštevanju morebitnih strožjih nacionalnih določb delodajalec oceni, ali lahko noseča

⁽²⁾ (UL L 183, 29.6.1989, str. 1).

⁽³⁾ Kozmetični izdelki so urejeni z Uredbo (ES) št. 1223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o kozmetičnih izdelkih, kakor je bila spremenjena (UL L 342, 22.12.2009, str. 59). Skladno z določbami te uredbe za vsak kozmetični izdelek, dan na trg, odgovorna oseba (npr. proizvajalec, uvoznik ali distributer) zagotovi varnost in skladnost z ustreznimi obveznostmi, določenimi v tej uredbi. Izdelki, ki se uporabljajo v frizerskem salonu, so skladni z navedeno uredbo.

⁽⁴⁾ Direktiva Sveta 92/85/EGS z dne 19. oktobra 1992 o uvedbi ukrepov za spodbujanje izboljšav na področju varnosti in zdravja pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile ali dojijo (deseta posebna direktiva v smislu člena 16(1) Direktive 89/391/EGS), kakor je bila spremenjena, str. 1.

delavka v zadevnih delovnih pogojih izvaja nalogo. Priloga I zgoraj navedene direktive vsebuje neizčrpen seznam dejavnikov, postopkov in delovnih pogojev za namen ocene iz člena 4(1), medtem ko so v Prilogi II neizčrpano navedeni dejavniki in delovni pogoji iz člena 6 (Primeri, v katerih je izpostavljenost prepovedana).

Poklicna tveganja imajo lahko različne vzroke: vedenje frizerjev, uporabljene tehnike, organizacija dela in zasnova delovnega mesta. Med delovnimi praksami in okoljskimi dejavniki, ki bi lahko pomenili tveganje za zdravje in varnost frizerjev, so:

- delo z mokrimi rokami,
- uporaba kozmetičnih izdelkov,
- uporaba rezil in ostrih orodij,
- dolgotrajno stanje,
- dolgotrajno delo v sklonjenem položaju,
- nenošnja ali nepravilna nošnja zaščitne opreme,
- nepravilna uporaba izdelkov (npr. koncentrirani izdelki, kot so šamponi in izdelki za barvanje, niso razredčeni v skladu z navodili),
- nezadostno spreminjanje položajev in nalog,
- nezadosten prostor za gibanje,
- uporaba slabo vzdrževane opreme,
- slaba razsvetljava,
- prepih ali razlike v temperaturi,
- hrup,
- neprimerno shranjevanje (neustrezna suhost, hladnost ali sobna temperatura) izdelkov (npr. kozmetike, steklenic, razpršilnikov, stekleničk, vsebnikov).

Ta tveganja lahko prispevajo k **resnim zdravstvenim težavam**. Na primer, dolgotrajno delo v nerodnih položajih lahko v kombinaciji s ponavljajočimi se gibi povzroči bolečine v rokah, ramenih, hrbtu, nogah (krčne žile) in stopalih ter povzroči z delom povezana **kostno-mišična obolenja**.

Stalen stik z vodo in kozmetičnimi izdelki lahko povzroči ekcem na rokah, alergične reakcije, glavobol in težave z dihanjem.

Težave z dihanjem lahko povzročita tudi izpostavljenost neustreznemu sistemu prezračevanja ali odsotnost takega sistema.

Hrup na delovnem mestu lahko povzroči trajno slušno okvaro ali tinitus. Hrupna oprema (npr. sušilci las) in tudi glasba v ozadju moti sporazumevanje in poveča utrujenost.

Organizacija delovnih nalog, organizacija delovnega mesta ter dolgotrajen in nereden delovni čas lahko prav tako vplivajo na frizerje (kot na katere koli druge delavce), saj so zato lahko pod **delovnim stresom**.

Na splošno take bolezni vplivajo na kakovost dela in življenja, dolgoročno pa bi lahko take zdravstvene težave nekatere frizerje prisilile k opustitvi poklica.

1.3. Ocena tveganja: orodje za opredelitev obvladovanja tveganja

Izvedba ocene tveganja je pravna obveznost in najboljši način za obvladovanje tveganj. Na splošno mora biti ocena tveganja prilagojena določenemu delovnemu mestu in njegovim posebnostim. Načeloma bi morali delodajalci oceniti frizerski salon, da ugotovijo

obstoječa in morebitna tveganja, ter nato izdelati seznam teh tveganj skupaj s preventivnimi in zaščitnimi ukrepi. Delodajalec bi moral obenem o ugotovitvah razpravljati z zaposlenimi in nato pripraviti ustrezen načrt preventivnih in zaščitnih ukrepov.

Za izpolnitev obveznosti ocene tveganja se bodo delodajalci morda želeli seznaniti z nekaterimi spletnimi orodji, ki so na voljo na evropski in nacionalni ravni. Spletno interaktivno orodje za oceno tveganja (OIRA), ki ga je razvila Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA), na primer ponuja praktična navodila in pomoč za ocenjevanje tveganj v frizerskem sektorju. Orodje je na voljo na <https://oiraproject.eu/sl/oira-tools/hairdressers>.

Koristno je preveriti tudi nacionalne vire in spletišča za oceno tveganja.

Države z viri za oceno tveganja

- **Belgija.** Infografika:
  - <http://www.coiffure.org/nl/sectorinfo/preventie-welzijn>
- **Nemčija.** aplikacija za oceno tveganja za frizerje:
  - <https://www.bgw-online.de>

Države z lastnim pristopom k interaktivnemu orodju za oceno tveganja

- **Nizozemska:**
  - <https://healthyhairdresser.nl/>
  - <https://healthyhairdresser.nl/rie>
- **Irska.** BeSMART:
  - <http://www.besmart.ie>
  - <http://www.besmart.ie/supported-business-types>
- **Španija.** *Peluquerias y centros de estética:*
  - <https://www.prevencion10.es/>
- **Francija.** Interaktivno orodje za oceno tveganja za frizerje je od januarja 2021 v partnerstvu z organizacijami zdravstvenega zavarovanja dostopno na spletu. Sledile so mu objava informativne brošure s predstavitvijo glavnih poklicnih tveganj v tem sektorju ter ključne statistike o delovnih nesrečah in poklicnih boleznih.
  - Orodje: <https://www.inrs.fr/media.html?refINRS=outil75>
  - Informativna zloženka:
<https://www.inrs.fr/media.html?refINRS=ED %206397>

Zunaj Evropske unije

- **Norveška.** *Risikohjelpen*, ki ga upravlja norveški inšpektorat za delo:
<https://risikohjelpen.arbeidstilsynet.no/>.
- **Švica** *Protection de la santé et sécurité dans la branche de la coiffure. Manuel de*

la solution pour la branche – priročnik, ki mora biti na voljo v vsakem frizerskem salonu.

- **Združeno kraljestvo.** <http://www.hse.gov.uk/toolbox/> in <https://www.hse.gov.uk/simple-health-safety/risk/steps-needed-to-manage-risk.htm>.

Viri informacij, ki se upoštevajo pri izvajanju in/ali posodobitvi ocene tveganja, so lahko različni, med njimi pa so lahko zlasti lastna opažanja delodajalcev, pripombe in predlogi frizerjev, izkušnje iz skorajšnjih dogodkov (dogodkov, ki bi lahko privedli do poškodbe, bolezni ali škode, vendar na srečo niso) ter dnevniki nesreč.

V oceni tveganja so opredeljena tveganja ter določeni ustrezni preventivni in zaščitni ukrepi za odpravo ali zmanjšanje teh tveganj.

V sektorju frizerstva vrste opredeljenih tveganj in ukrepi za njihovo odpravo med drugim vključujejo:

- biološka tveganja – uvajanje dobrih higienskih praks, na primer redno razkuževanje tal in stranišč;
- fizična tveganja – zmanjševanje hrupa in zagotavljanje ustrezne razsvetljave;
- kemična tveganja (preprečevanje reakcij ter povečanja občutljivosti kože in dihalnih poti);
- električna tveganja – uporaba samo certificirane opreme;
- zdrsi, spotiki in padci – zagotovitev ustreznega vzdrževanja delovnega mesta in celotne opreme;
- opekline in ureznine – uporaba samo certificirane opreme;
- z delom povezan stres – jasna opredelitev nalog itn.

Nova tveganja se lahko pojavijo kadar koli, pri čemer včasih zahtevajo takojšen odziv. Zaradi sedanje pandemije COVID-19 morajo na primer delodajalci pri oceni tveganja upoštevati več faktorjev, povezanih z biološkimi dejavniki, ter upoštevati veliko več pravil za ohranjanje zdravja svojega osebja in preprečitev širjenja koronavirusa ⁽⁵⁾. Kot praktično podporo delodajalcem je agencija OSHA objavila ustrezne smernice o obravnavanju COVID-19 na delovnem mestu ⁽⁶⁾. Te smernice pomagajo delodajalcem obravnavati vidike zdravja in varnosti pri delu v tej zdravstveni krizi brez primere ⁽⁷⁾. V njih so navedene tudi razpoložljive nacionalne smernice za posamezne sektorje in poklice. Hkrati je agencija OSHA dala na voljo posebno spletno orodje za oceno tveganj za podporo pri ocenjevanju tveganja na delovnem mestu v zvezi s COVID-19.

Opozoriti je treba, da velja pravna zahteva po dokumentiranju ocene tveganja ter preventivnih ali zaščitnih ukrepov, ki jih je treba sprejeti. Pri dokumentiranju ocene tveganja je priporočljivo vključiti:

- imena in funkcije oseb, ki izvajajo oceno;
- ugotovljena tveganja;
- katera skupina delavcev se morebiti srečuje z določenimi tveganji;
- morebitne potrebne ukrepe, ki so bili posledično sprejeti;
- imena in funkcije oseb, odgovornih za ukrepe;
- časovni okvir spremljanja.

⁽⁵⁾ Te nalagajo tudi organi za javno zdravje.

⁽⁶⁾ Glej oddelek 3.

⁽⁷⁾ Glej tudi <https://coiffure.eu/social-dialogue/official-documents/covid-19-protection-health-hairdressers>.

Nezavezujoče smernice za frizerski sektor

Zelo priporočljivo je, da se vsi delavci, tudi frizerji, na svojem delovnem mestu seznanijo z obveznim načrtom preprečevanja ter prejmejo navodila o vsakdanjem ravnanju za zagotovitev njihove lastne varnosti in zdravja ter varnosti in zdravja njihovih kolegov. V primeru frizerstva to vključuje varno ravnanje s kozmetičnimi izdelki ter preprečevanje nesreč.

2. Posebnosti poklicne varnosti in zdravja v frizerskem sektorju

Za spodbujanje vidikov delovnega okolja, povezanih z zdravjem in varnostjo v sektorju, se priporoča določitev kroženja po nalogah, da se v čim večji meri preprečijo ponavljajoči se gibi ali naporno delo skozi daljše obdobje. Pomembno je tudi, da se pri nakupu nove opreme in orodij ter pri obnavljanju ali novem opremljanju prostorov upošteva tehnični napredek na področju ergonomije ⁽⁸⁾. Za preprečitev nesreč v frizerskem salonu in zagotovitev varnega delovnega okolja je priporočljivo, da se kozmetični izdelki hranijo v ustreznih pogojih (na hladnem, največ pri sobni temperaturi), da so steklenice tesno zaprte in v originalni embalaži, izdelki, pri katerih obstaja nevarnost požara, pa se hranijo ločeno od vnetljivih materialov ⁽⁹⁾. Hkrati se priporoča sprejetje kolektivnih in individualnih zaščitnih ukrepov ⁽¹⁰⁾.

2.1. Delovno mesto

Minimalne zahteve glede varnosti in zdravja za delovna mesta, na katerih se delo prvič opravlja, in za že uvedena delovna mesta so opredeljena v Prilogi I oziroma Prilogi II [Direktive 89/654/EGS](#) z dne 30. novembra 1989 o minimalnih zahtevah za varnost in zdravje na delovnem mestu (prva posebna direktiva v smislu člena 16(1) Direktive 89/391/EGS) ⁽¹¹⁾.

Obe prilogi določata obveznosti glede osnovnih parametrov, kot so stabilnost in trdnost električnih napeljav v objektih, v katerih so delovna mesta; evakuacijske poti in zasilni izhodi; oprema za odkrivanje požarov in gasilna oprema; ter prezračevanje delovnih mest v delovnih prostorih za ohranitev ustrezne sobne temperature ⁽¹²⁾, naravna in umetna razsvetljava; tla, stropi in strehe; okna in vrata; velikosti prostorov in zračni prostor – neovirano gibanje na delovnih postajah, prostori za počitek in sanitarna oprema ⁽¹³⁾.

Za zagotovitev zdravja in varnosti delavcev pri delu mora biti delovno mesto na splošno dobro organizirano in ergonomsko. Če delovno mesto teh meril ne izpolnjuje, je velika verjetnost, da bodo delavci imeli zdravstvene težave.

Pomembno je, da se frizerji, tako kot ostali delavci, redno srečujejo s stresom, ki je povezan z delom ⁽¹⁴⁾, vzroki zanj pa so med drugim lahko velika delovna obremenitev, potreba po delu v nerednem delovnem času, nezmožnost izkoriščanja zadostnega počitka, pretirane delovne zahteve ter nejasnost glede nalog, ki jih je treba opraviti. Opozoriti je treba, da lahko delavci, ki dlje časa trpijo zaradi stresa, poleg duševnih zdravstvenih težav razvijejo tudi resne fizične zdravstvene težave, kot so kostno-mišična obolenja.

⁽⁸⁾ Določba 5(2) in določba 5(3) (Ergonomska delovna mesta) Evropskega okvirnega sporazuma o varovanju zdravja in varnosti pri delu v frizerskem sektorju.

⁽⁹⁾ Določba 6 (Preprečevanje nezgod in varnost pri delu) Evropskega okvirnega sporazuma o varovanju zdravja in varnosti pri delu v frizerskem sektorju.

⁽¹⁰⁾ Določba 8 (Kolektivni zaščitni ukrepi) in določba 9 (Individualni zaščitni ukrepi) Evropskega okvirnega sporazuma o varovanju zdravja in varnosti pri delu v frizerskem sektorju.

⁽¹¹⁾ UL L 393, 30.12.1989, str. 1, kot je bila spremenjena.

⁽¹²⁾ V mrazu je na primer potrebna večja mišična moč v podlaktih, kar obremenjuje kite in povzroči neustrezno ravnanje z opremo.

⁽¹³⁾ Poudariti je treba, da zgoraj navedena direktiva določa le minimalne zahteve in da države članice lahko na tem področju uvedejo strožje zahteve.

⁽¹⁴⁾ Za vprašanja v zvezi s stresom glej <https://osha.europa.eu/sl/themes/psychosocial-risks-and-stress>.

2.2. Usposabljanje in izobraževanje

Pomembno je vedeti, da morajo frizerji med svojo poklicno kariero v skladu z ustreznimi nacionalnimi pravili na usposabljanjih redno osveževati svoje znanje o različnih strokovnih temah, kot so tehnike ergonomije ter izobraževanja o poklicnem zdravju in varnosti. Namen tega je, da lahko sledijo spremembam v delovnem okolju ter da lahko ocenjujejo tveganja v zvezi z uporabo določenih tehnik/položajev/opreme ali z določenimi navadami.

Vsebina usposabljanj bi morala biti predstavljena s poudarkom na praktičnih vidikih v realnem okolju za zagotovitev, da frizerji svoje znanje redno in uspešno uporabljajo v praksi. Ta vsebina se lahko predstavi tudi prek vizualnih navodil, na primer na videoplatformah, v aplikacijah, družbenih medijih in na pametnih telefonih.

2.3. Kostno-mišična obolenja

Najpogostejši **simptomi** kostno-mišičnih obolenj so bolečina, srbečica, sindrom zapestnega prehoda, draženje, vročica, krči, togost, slabotnost in izguba tipalne zaznave pri gibanju. Prizadeti so lahko ramena, komolci, zapestja/roke (zgornje okončine), kolena (spodnje okončine), vrat in hrbet.

Kostno-mišična obolenja se lahko pojavijo nenadoma, vendar se običajneje razvijajo postopno. Značilno je, da se bolečina in utrujenost najprej pojavita ob koncu delovnega dne, vendar prenehata po obdobju počitka. Pozneje lahko bolečina vztraja tudi po počitku. Hkrati lahko bolečina povzroča motnje spanja, ki vplivajo na delovno uspešnost. Nato lahko simptomi privedejo do krajših odsotnosti z dela. Naposled lahko bolečina vztraja: utrujene mišice ne delajo več učinkovito in pojavijo se klinični simptomi. Te težave se razvijajo počasi, vzrok zanje pa je pogosto težko ugotoviti. Da se simptomi ne bi poslabšali in postali nepovratni, je priporočljivo, da frizerji o njih obvestijo svojega zdravnika, takoj ko se pojavijo.

Vzroki kostno-mišičnih obolenj so položaji, ki povzročajo obremenitve, statične obremenitve in izvajanje ponavljajočih se gibov.

Frizerji pogosto zavzemajo položaje, ki povzročajo obremenitve, kot je dolgotrajno delo v istem položaju ali dolgotrajno stanje na nogah ob nošenju neprimernih čevljev. Zaradi narave dela morajo obenem izvajati ponavljajoče se gibe, kot so stalno dviganje rok nad ramena, dviganje ramen, nagibanje vstran ali upogibanje naprej, upogibanje vratu navzgor in njegovo pretirano stegovanje ter upogibanje in zvijanje zapestij. Ponavljajoče se in dolgotrajno izvajanje istih gibov povečuje tveganje za kostno-mišična obolenja.

Do statične obremenitve pride, kadar del telesa dlje časa (več kot 4 sekunde) ostaja v pretežno istem položaju, mišice pa so med tem stalno obremenjene. To lahko povzroči težave, ki vplivajo na ramena in roke ter hrbet. Med statičnimi delovnimi položaji so lahko dolgotrajno sedenje ali stanje ali upogibanje. Statična obremenitev je pogosta na delovnih mestih, pri katerih je potrebno pogosto premikanje rok, komolcev, zapestij in prstov, medtem ko področje vratu in ramen ostaja negibno.

Med ustreznimi **preventivnimi in zaščitnimi ukrepi** je izvajanje ustreznih delovnih praks: frizerji bi se morali izogibati delu v dolgotrajnih nerodnih položajih tako, da izmenjujejo naloge (kroženje po nalogah), izmenjaje opravljajo stoječe in sedeče delo, uporabljajo frizerski stol, med delom hodijo okoli strank, ohranjajo primerno razdaljo (ne preblizu, ne predaleč, ne previsoko in ne prenizko), prosijo stranke za sodelovanje (npr. naj se malo zravna ali sklonijo) ter zavzamejo zdrav položaj in preverjajo v ogledalu, ali je njihov položaj pravilen. Med ostalimi ukrepi so prilagajanje frizerskih stolov višini stranke,

prilagajanje višine frizerskega umivalnika, uporaba ustreznih tehnik striženja (roka ob roki) ter uporaba dobro vzdrževanih škarij in lahkih sušilcev.

Dodatne informacije o preprečevanju kostno-mišičnih obolenj med frizerji so na voljo drugje ⁽¹⁵⁾.

2.3.1. Zasnova delovnega mesta in ustrezna oprema

Kostno-mišična obolenja imajo lahko vzrok tudi v drugih dejavnikih.

Med **vzroki** so lahko slabo zasnovano delovno mesto, na primer preozki prehodi; ovire; nezadosten prostor za gibanje za izvajanje nalog; nepravilna višina frizerskih stolov, stolov za stranke, umivalnikov, stolov s koleščki in vozičkov; spolzka tla ter nezadostna in/ali zelo svetla razsvetljava.

Delo na nepravilni višini lahko obremenjuje hrbet, ramena in vratne mišice frizerjev. To se lahko zgodi, če umivalniki ali frizerski stoli niso nastavljeni na idealno višino. Če je na primer med vratno podporo in zadnjim delom umivalnika prevelika razdalja, se morajo frizerji stegovati, da dosežejo stranko. To lahko povzroči težave s hrbtom, rameni in rokami.

Preventivni in zaščitni ukrepi posegajo na številna področja.

Za dobro zasnovano delovno okolje je značilno naslednje:

- funkcionalna bližina različnih območij (ki omogoča nemoteno prehajanje med različnimi delovnimi območji);
- ustrezen in dobro organiziran prostor, ki omogoča neovirano gibanje na delovnih postajah;
- dobra razsvetljava (zadostna, a ne premočna).
- ustrezna tla (stabilna, ravna, trdna, nederseča, brez ovir);
- dobro prezračevanje;
- stalna in ustrezna temperatura;
- prostor za počitek in enostavno dostopen prostor za shranjevanje izdelkov.

Prav tako je pomembno ustrezno pohištvo, ki vključuje:

- prilagodljive frizerske stole (na katerih sedijo stranke);
- prostostoječe umivalnike z nastavljivo višino, z možnostjo predstavitve v diagonalni položaj;
- kombinacijo ergonomskega stola/frizerskega umivalnika (z razdaljo med vratno podporo in zadnjim delom frizerskega umivalnika, da se frizerjem ni treba prepogosto stegovati do strank);
- po višini nastavljive stole s koleščki z vrtljivim sedežem, ki je lahko nekoliko nagnjen naprej, da ohranja naravno upognjenost hrbtenice, ter po višini nastavljive vozičke s koleščki.

Ustrezna oprema med drugim zajema:

- ergonomski par škarij z držalom za prst, posebej prilagojen za desničarje ali levičarje;
- lahke in brezžične strižnike las z ovalnim oprijemom;
- lahke krtače za lase z dovolj dolgim in nedersečim ročajem in ergonomske sušilce

⁽¹⁵⁾ Viri: Verhamme, M., „A close shave“, *Transnational ESF Project – Final report – phase 1*, Coiffure, Ghent, 2014 (<https://www.videncenterforfrisorer.dk/wp-content/uploads/dokumenter/rapporter/A%20close%20shave.%20January%20March%202014%20TRANSNATIONAL%20ESF%20PROJECT.pdf>); in Coiffure, *Fiches Take Care of Yourself! – Skin prevention and ergonomics for hairdressers*, Coiffure, Ghent (https://www.febelhair.org/sites/default/files/ubk-fiches-zorg_voor_jezelf-en-lr.pdf).

las (ki so lahki in čim tišji ter posebej prilagojeni za desničarje ali levičarje), z valjastim ali ovalnim oprijemom in čim manjšim vibriranjem.

Z nevzdrževanjem opreme ali neustreznim nadomeščanjem poškodovanih materialov se povečuje tveganje kostno-mišičnih poškodb zaradi obremenjujočih položajev, naprežanj, ponavljajočih se gibov itn.

2.4. Kožna obolenja

Najpogostejši **simptomi** kontaktnega ekcema (iritativnega in alergijskega) so suha koža, pordela mesta, srbečica, luščenje kože, razcepljena koža/mehurji, bolečina in razpokana koža.

Ekcem je vnetna reakcija kože, katere vzroki so različni. Ni nalezljiv (ne povzročajo ga bakterije, glivice ali virusi) in se ne prenaša s človeka na človeka. Je pa poškodovana koža dovzetna za vnetja.

Obstajata dve vrsti kontaktnega ekcema (dermatitisa): iritativni in alergijski.

Vzroki za kontaktni ekcem so mokro okolje in kozmetika, zlasti umivanje las brez uporabe rokavic, zaradi česar koža prihaja v neposreden stik s kozmetičnimi izdelki (šamponom, barvami za lase, izdelki za nego las itn.), ter redna uporaba škarij in rezil.

Vnetje rok je običajno posledica razdražene kože, ki ga povzroči kratkotrajen stik z močnimi kozmetičnimi izdelki, kot so belila ali barve za lase, (večinoma) ponavljajoč se stik z dražljivimi snovmi; ter pogosto delo z mokrimi izdelki ali blagimi kozmetičnimi izdelki, kot sta šampon in milo.

Ponavljajoč se stik z vodo je eden najpomembnejših vzrokov ekcema. Frizerji so bolj izpostavljeni tveganju za kožne težave, če so njihove roke več kot 2 uri na dan izpostavljene vodi, če so večkrat na dan mokre ali če kot 10-krat na dan nanašajo šampon na stranke.

2.4.1. Preventivni in zaščitni ukrepi

2.4.1.1. Ustrezna zaščita kože

Osnovna metoda za zaščito kože je uporaba kozmetičnih izdelkov, ki omogočajo najvišjo raven zaščite zdravja in varnosti delavcev, ali, če nadomestitev ni mogoča, uporaba izdelkov, pri katerih je raven izpostavljenosti najnižja, in izmenjava nalog. Priporoča se vzpostavitev ravnotežja med mokrimi in suhimi opravili, kadar je mogoče, da se prepreči dolgotrajen ponavljajoč se stik z vodo in snovmi, ki dražijo kožo. Načeloma je priporočljivo, da frizerji uporabljajo blago milo in kremo za roke (brez barvil in dišav), opremo brez niklja ⁽¹⁶⁾ ter rokavice brez pudra ⁽¹⁷⁾ (primerno vrsto rokavic za enkratno ali

⁽¹⁶⁾ Viri: Verhamme, M., 'A close shave', *Ergonomics for Start-up Hairdressers – Transnational ESF project*, Coiffure, Ghent, 2015 (<https://www.febelhair.org/sites/default/files/ergonomie-2015-en-lr.pdf>); Coiffure, *Fiches Take Care of Yourself! – Skin prevention and ergonomics for hairdressers*, Coiffure, Ghent (https://www.febelhair.org/sites/default/files/ubk-fiches-zorg_voor_jezelf-en-lr.pdf); in Verhamme, M., 'A close shave', *Transnational ESF Project – Final report – phase 1*, Coiffure, Ghent, 2014 (https://www.febelhair.org/sites/default/files/esf-project-eng_def-hr-zonder_afloop-printer.pdf).

⁽¹⁷⁾ Glej *Smernice o izvajanju Uredbe EU 2016/425 o osebni varovalni opremi* (<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/29201?locale=sl>) ter Direktivo Sveta 89/656/EGS z dne 30. novembra 1989 o minimalnih zdravstvenih in varnostnih zahtevah za osebno varovalno opremo, ki jo delavci uporabljajo na delovnem mestu.

ponovno uporabo), da pri delu snamejo nakit z rok in prstov ter da lase ostrižejo, preden jih pobarvajo.

Poleg izmenjave mokrih in suhih opravih v frizerskem salonu lahko frizerji svoje roke ščitijo tudi v zasebnem življenju, tako da nosijo tople rokavice, kadar se pozimi zadržujejo zunaj, uporabljajo zaščitne rokavice, kadar doma opravljajo mokra opravila, rane pa oskrbijo takoj in higiensko.

Kožne kreme. Priporoča se uporaba nevtralnih, hidratantnih/vlažilnih kožnih krem. Krema ne bi smele vsebovati barvil ali dišav, saj te lahko povzročajo alergije. Vsak delavec bi moral imeti svojo lastno kremo ali pa jo je treba zagotoviti v razdeljevalcu, da se prepreči navzkrižna kontaminacija med različnimi delavci.

Rokavice (za enkratno ali ponovno uporabo – prilagojene nalogi). Samo ustrezna vrsta rokavic zagotavlja zaščito. Za nekatere frizerske dejavnosti je primerna uporaba rokavic za enkratno uporabo, ki so zelo tanke in na splošno udobnejše, druge frizerske dejavnosti pa je bolje izvajati z rokavicami za ponovno uporabo, ki so debelejšše. Vse rokavice bi morale biti brez lateksa.

Rokavice za enkratno uporabo Ker je uporaba rokavic najpomembnejši ukrep za zmanjšanje težav s kožo, bi bilo treba rokavice za ponovno uporabo vedno nositi pri mešanju, nanašanju in izpiranju barv za lase; pri mešanju, nanašanju in izpiranju belil; pri pripravi, nanašanju, nevtraliziranju in izpiranju pripravkov za trajno kodranje las ter pri drugih vrstah pranja in izpiranja las.

Delo z rokami v vodi več kot 30 minut na uro ni priporočljivo. Kadar pranje in izpiranje zajemata več kot polovico delovnega dne, se bo koža zelo verjetno izsušila. Zato se pri izvajanju teh nalog priporoča, da frizerji nosijo rokavice za enkratno uporabo (brez lateksa) z dolgim zavihkom rokava, ki pokriva zapestje in spodnji del podlakti (idealna dolžina od zavihka rokava do konic prstov je okoli 30 cm), da se prepreči uhajanje tekočine v rokavice. Rokavice bi morale biti brez pudra ter popolnoma gladke.

Frizerji bodo pod vodotesnimi rokavicami morda želeli nositi tanke bombažne rokavice za vpijanje potu.

Rokavice za ponovno uporabo. Za preprečitev ekcema bi frizerji morali uporabljati tudi debelejšše rokavice za ponovno uporabo za čiščenje in razkuževanje opreme, umivalnikov, tal itn.

Rokavice so osebne in jih nikoli ne sme uporabljati več oseb. Treba jih je pravilno sneti. Pred ponovnim nanosom bi morala biti notranja stran rokavic za ponovno uporabo suha.

Nasveti za uporabo rokavic:

- Kupite rokavice prave oblike in velikosti (majhna/srednja/velika).
- Preden si jih nadenete, poskrbite, da imate čiste in suhe roke.
- Odstranite nakit.
- Po odstranitvi rokavic nanesite kremo.
- Nikoli ponovno ne uporabljajte rokavic za enkratno uporabo.
- Pri izvajanju mokrih opravih frizerske rokavice na vrhu zavijajte.

2.4.1.2. Zasnova delovnega mesta

Na voljo bi morala biti posebna postaja za mešanje, ki je večinoma ločena od ostalega frizerskega salona.

2.4.1.3. Nealergijska oprema

Nekateri ljudje so alergični na kovino nikelj in njihova koža lahko ob stiku s predmeti, kot sta nakit in oprema, ki vsebujeta nikelj, izzove alergične reakcije. Frizerji so lahko na nikelj

alergični, preden začnejo opravljati poklic, ali pa tako alergijo razvijejo pozneje (posamezniki, ki so alergični na eno snov, so dovzetni za razvoj alergij na druge snovi). V frizerskih salonih je mogoče najti nikelj v orodju iz nerjavečega jekla, kot so škarje in lasne igle, zaradi česar so alergični frizerji izpostavljeni tveganjem draženja ali alergičnih reakcij.

Priporoča se, da frizerji s svojih rok in prstov odstranijo nakit in ga pustijo snetega ves delovni dan. Razlog je ta, da nakit ovira pravilno umivanje in sušenje rok, kar je pri izvajanju mokrih opravil nujno in pogosto. Hkrati se lahko pod nakitom nabirajo vlaga in kozmetični izdelki ter povzročajo težave s kožo.

Dodatne informacije o boleznih kože so na voljo drugje ⁽¹⁸⁾ ⁽¹⁹⁾.

2.5. Dihalne težave

Frizerji se lahko spopadajo z dihalnimi težavami zaradi izpostavljenosti snovem v kozmetičnih izdelkih, kot so barve, belila, izdelki za utrjevanje las ter razpršila, parfumi in dišave za lase. Taka izpostavljenost lahko povzroči alergično reakcijo v dihalnih poteh, ki povzroči simptome, kot so med drugim kašljanje, težko dihanje in zasoplost, kihanje, zamašenost in astma.

Opozoriti je treba, da se bolezen dihal razvije šele po ponavljajoči se, dolgotrajni izpostavljenosti nizkim ravnom takih snovi. Simptomi se lahko pojavijo po uporabi zadevne snovi in se povečajo zaradi neustreznega prezračevanja. Sčasoma, ko je posameznik že preobčutljiv na določeno snov, pa lahko že ob enem samem stiku s tudi zelo majhnimi količinami te snovi nastanejo simptomi ob znatno manjših dražljajih v primerjavi s tistimi, ki so prvotno povzročili preobčutljivost. Pogosto se zdravje prizadetega posameznika izboljša, kadar je ta odsoten z dela.

Med **preventivnimi in zaščitnimi ukrepi** so ocena tveganja, uporaba načela nadomestitve in dober sistem prezračevanja.

Kot je predlagano v oddelku 1, bi morali delodajalci oceniti tveganje, da ugotovijo, katere snovi, ki lahko povzročajo dihalne težave, se uporabljajo ali nastajajo pri izvajanju nalog, ter odločiti, kdo bi lahko bil prizadet in na kakšen način. Nato bi morali uporabljati izdelke, ki ponujajo najvišjo raven zaščite zdravja in varnosti delavcev, ali izdelke, pri katerih je v skladu z načelom nadomestitve raven izpostavljenosti najnižja. Delodajalci morajo razmisliti o metodah za preprečitev izpostavljenosti, če nadomestitev ni možna, ter čim bolj zmanjšati koncentracijo, čas in pogostost ter število izpostavljenih delavcev. Ocena tveganja bi zato morala vključevati metode obvladovanja emisij pri viru s prilagoditvijo delovnega procesa (preprečitev nastajanja aerosolov in hlapov, namestitve dobrega sistema prezračevanja za nadzor emisij in druge ureditve delovnega mesta, kot so ureditev ločenih območij za mešanje snovi).

Močno priporočljivo je, da frizerji uporabljajo nehlapljiva belila in razpršilnike (brez plina) ter pravilno razredčujejo koncentrirane izdelke (npr. šampone, barve).

Priporočljivo je, da se izpostavljenost in zdravstvene težave redno spremljajo in revidirajo.

⁽¹⁸⁾ Viri: Verhamme, M., „A Close Shave“, *Transnational ESF Project – Final report – phase 1*, Coiffure, Ghent, 2014 (<https://www.videncenterforfrisorer.dk/wp-content/uploads/dokumenter/rapporter/A%20close%20shave.%20January%20March%202014%20TRANSNATIONAL%20ESF%20PROJECT.pdf>); in Coiffure, *Fiches Take Care of Yourself! – Skin prevention and ergonomics for hairdressers*, Coiffure, Ghent.

⁽¹⁹⁾ Vir: „SafeHair 1 in 2: zaščita kože v frizerski dejavnosti“ na naslovu <https://www.safehair.eu/sl/safehair/homepage/>; vključuje tudi zdravstveni referenčni dokument: https://www.safehair.eu/fileadmin/user_upload/documents/Documents/Grundlagendokument/Occupational_Skin_Diseases_in_hairdressing_EN.pdf.

V primeru dihalnih težav, ki bi lahko bile povezane z delom, bi bilo treba uvesti zdravstveni nadzor. Priporočljivo je, da se ugotovitve evidentirajo in da se opravi posvetovanje z delavci in/ali njihovimi predstavniki, zlasti pri ocenah tveganj, izpostavljenosti in dihalnih težavah na delovnem mestu, pri nadomestitvi nekaterih snovi, pri izbiri osebne zaščitne opreme ter o rezultatih spremljanja, vključno s spremljanjem zdravja. Opozoriti je treba, da lahko pri nekaterih delavcih izpostavljenost lateksu povzroči kožne izpuščaje, koprivnico, srbečico ter nosne, očne ali sinusne simptome, ob tem pa tudi alergijo na lateks ⁽²⁰⁾ ali astmo.

Dodatne informacije o boleznih kože so na voljo drugje ⁽²¹⁾.

2.6. Tinitus, poškodba sluha ter utrujenost zaradi hrupa na delovnem mestu

Izpostavljenost visoki ravni hrupa na delovnem mestu²² lahko dolgoročno povzroči tinitus (zvonjenje, piskanje, brnenje ali šumenje v ušesih) ali slušne okvare, ki so boleče in lahko vodijo v motnje spanja. Okvara sluha je lahko trajna. Sluh lahko poškoduje tudi nenaden zelo glasen zvok.

Zaradi visoke ravni hrupa na delovnem mestu, ki jo v frizerskih salonih povzroča hrupna oprema (npr. sušilci las), ter glasbe v ozadju je tudi težje slišati opozorila. Poleg tega se ljudje manj zavedajo dogajanja v svojem ozadju, kar lahko povzroči varnostna tveganja, tudi tveganja poškodb. Zaradi hrupa je lahko tudi sporazumevanje bolj napeto, kar povečuje utrujenost.

Zmanjšanje hrupa v ozadju, na primer znižanje jakosti glasbe, olajša pogovor in poslušanje pogovora drugih ter izboljša sledenje pogovorom.

Zastaviti si je treba vprašanje: „Ali obstaja težava s hrupom in ali se lahko normalno pogovarjam s svojimi sodelavci, ki so oddaljeni 2 metra?“ Če ni mogoče zmanjšati hrupa opreme, bi jo bilo treba v idealnem primeru nadomestiti s tišjo opremo ali z drugačnimi, tišjimi postopki ter omejiti čas, ki ga delavci preživijo v hrupnem prostoru.

⁽²⁰⁾ Obstaja tudi tveganje alergije tipa I (šok) za stranko.

⁽²¹⁾ Vir: EU-OSHA, „Povzročitelji preobčutljivosti dihal“, Izid 39: <https://osha.europa.eu/sl/publications/factsheet-39-respiratory-sensitisers/view>.

⁽²²⁾ Za pravne določbe glej Direktivo 2003/10/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. februarja 2003 o minimalnih zdravstvenih in varnostnih standardih zaradi izpostavljenosti delavcev tveganjem iz fizikalnih dejavnikov (hrup) (sedemnajsta posebna direktiva v smislu člena 16(1) Direktive 89/391/EGS, kakor je bila spremenjena, UL L 42, 15.2.2003, str. 38).

Seznam koristnih povezav

Brošure socialnih partnerjev

Verhamme, M., 'A close shave', *Ergonomics for Start-up Hairdressers – Transnational ESF project*, Coiffure, Ghent, 2015: <https://www.febelhair.org/sites/default/files/ergonomie-2015-en-lr.pdf>.

Verhamme, M., „A close shave“, *Preventing Skin Complaints for Start-up Hairdressers – Transnational ESF project*, Coiffure, Ghent, 2015: <https://www.febelhair.org/sites/default/files/huidpreventie-2015-en-lr.pdf>.

Coiffure, *Fiches Take Care of Yourself! – Skin prevention and ergonomics for hairdressers*, Coiffure, Ghent: https://www.febelhair.org/sites/default/files/ubk-fiches-zorg_voor_jezelf-en-lr.pdf.

Verhamme, M., „A close shave“, *Transnational ESF Project – Final report – phase 1*, Coiffure, Ghent, 2014: https://www.febelhair.org/sites/default/files/esf-project-eng_def-hr-zonder_afloop-printer.pdf.

SafeHair, „SafeHair 1 in 2“ (projekt socialnih partnerjev „zaščita kože v frizerski dejavnosti“): <https://www.safehair.eu/sl/safehair/homepage/>.

ErgoHair, *Cut to the Chase! – Ergonomic tips for the employer*, Projekt EU ErgoHair VS/2017/0077: <https://www.ergohair.eu/wp-content/uploads/ERGOHAIR-EMPLOYERS-2019-ENG.pdf>.

ErgoHair, *Cut to the Chase! – Ergonomic tips for the employee*, Projekt EU ErgoHair VS/2017/0077: <https://www.ergohair.eu/wp-content/uploads/ERGOHAIR-EMPLOYEES-2019-ENG.pdf>.

ErgoHair, *Cut to the Chase! – Ergonomic tips for education and training*, Projekt EU ErgoHair VS/2017/0077: <https://www.ergohair.eu/wp-content/uploads/ERGOHAIR-EDUCATION-2019-ENG.pdf>.

Študije socialnih partnerjev

ErgoHair, *Musculoskeletal Health of Hairdressers – Protection of occupational health and safety at workplace*, 2019 (zdravstveni referenčni dokument): <https://www.ergohair.eu/wp-content/uploads/ERGOHAIR-MEDICAL-REFERENCE-DOCUMENT-2019-ENG.pdf>.

Sonsmann, F., Braumann, A., Wilke, A., Malte John, S. and Wulfhorst, B., *Occupational Skin Diseases in the Hairdressing Trade*, Univerza v Osnabrücku (zdravstveni referenčni dokument):

https://www.safehair.eu/fileadmin/user_upload/documents/Documents/Grundlagendokument/Occupational_Skin_Diseases_in_hairdressing_EN.pdf.

Skoufi, G. I., Nena, E., Kostikas, K., Lialios, G. A., Constantinidis, T. C., Daniil, Z. and Gourgoulialis, K., „Work-related respiratory symptoms and airway disease in hairdressers“, *International Journal of Occupational and Environmental Medicine*, št. 4, 2013, str. 53–60.

Dulon, M., Peters, C., Wendeler, D. and Nienhaus, A., „Trends in occupational airway diseases in German hairdressers: Frequency and causes“, *American Journal of Industrial Medicine*, št. 54, 2011, str. 486–493.

Primeri iz držav članic

ErgoHair, *Good Practice Examples*: <https://www.ergohair.eu/wp-content/uploads/ERGOHAIR-GOOD-PRACTICE-EXAMPLES-2019-ENG.pdf>.

„A close shave“ (video v nizozemščini, z angleškimi podnapisi): <https://www.youtube.com/watch?v=Fhi4cXg7gqM>.

„Healthy Hairdresser“: <https://healthyhairdresser.nl/>

Publikacije EU-OSHA

OSHWiki:

[https://oshwiki.eu/wiki/Occupational_Safety_and_Health_Administration_\(OSHA\)](https://oshwiki.eu/wiki/Occupational_Safety_and_Health_Administration_(OSHA))

„Psihosocialna tveganja in stres na delovnem“: <https://osha.europa.eu/sl/themes/psychosocial-risks-and-stress>.

E-izidi 34 – Ocena tveganja za frizerje: <https://osha.europa.eu/sl/publications/e-fact-34-risk-assessment-hairdressers>.

Kostno-mišična obolenja pri frizerjih: <https://osha.europa.eu/sl/publications/musculoskeletal-health-hairdressers/view>.

Poklicna varnost in zdravje v frizerskem sektorju (poročilo o zdravstvenih tveganjih med frizerji): <https://osha.europa.eu/sl/publications/occupational-health-and-safety-hairdressing-sector/view>.

Spletno interaktivno orodje za oceno tveganja (OiRA)

„Kako izvesti oceno tveganja“: <https://oiraproject.eu/sl/how-carry-out-risk-assessment>.

„Spletna interaktivna orodja za oceno tveganja“ (frizerski sektor): https://oiraproject.eu/sl/oiratools?text=&field_sector_category%C2%A0%5B1192%C2%A0%5D=1192&sort=date.

Vprašanja v zvezi s COVID-19

„COVID-19: Nazaj na delovna mesta – Prilagajanje delovnih mest in zaščita delavcev.“: https://oshwiki.eu/wiki/COVID_19_%E2%80%93_Nazaj_na_delovna_mesta_Prilagajanje_delovnih_mest_in_za%C5%A1%C4%8Dita_delavcev.

Spletno interaktivno orodje za oceno tveganja (OiRA) – Revizija COVID-19: <https://oiraproject.eu/oiratools/eu/covid-19/covid-19-revision>.

„COVID-19 – Zaščita zdravja frizerjev“: <https://coiffure.eu/social-dialogue/official-documents/covid-19-protection-health-hairdressers>.

STIK Z EU

Osebnost

Po vsej Evropski uniji je več sto informacijskih točk Europe Direct. Naslov najbližje točke najdete na spletnem naslovu: https://europa.eu/european-union/contact_sl.

Po telefonu ali elektronski pošti

Europe Direct je služba, ki odgovarja na vaša vprašanja o Evropski uniji. Službo lahko kontaktirate:

- na brezplačni telefonski številki: 00 800 6 7 8 9 10 11 (nekateri operaterji lahko te klice zaračunavajo),
- na navadni telefonski številki: +32 22999696 ali
- po elektronski pošti prek spletišča: https://europa.eu/european-union/contact_sl.

ISKANJE INFORMACIJ O EU

Prek spleta

Informacije o Evropski uniji v vseh uradnih jezikih EU so na voljo na spletišču Europa na spletnem naslovu: https://europa.eu/european-union/index_sl.

Publikacije EU

Brezplačne in plačljive publikacije EU lahko prenesete ali naročite na spletnem naslovu: <https://op.europa.eu/sl/web/general-publications/publications>. Za več izvodov brezplačnih publikacij se lahko obrnete na Europe Direct ali najbližjo informacijsko točko (glej https://europa.eu/european-union/contact_sl).

Zakonodaja EU in povezani dokumenti

Do pravnih informacij EU, vključno z vso zakonodajo EU od leta 1952 v vseh uradnih jezikovnih različicah, lahko dostopate na spletišču EUR-Lex na spletnem naslovu: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=sl>.

Odprti podatki EU

Portal odprtih podatkov EU (<http://data.europa.eu/euodp/sl>) omogoča dostop do naborov podatkov EU. Podatke lahko brezplačno prenesete in uporabite tudi v komercialne namene.

Publications Office
of the European Union